

I 3751

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

På 1840-talet stod lekarnas och glädjens
tid i full blomning. Leken var för detta
ändamål den förbigående högtiden. De lek
som allmänt roade både gammal och ung
var allt så "trulligt". Den som utvaldes
leken begagnade sig av en kapp, (krogkapp
eller stökapp). Han lät sig kappas öfver
änd med vänstra handen, och med andra
med högra handen. Sjäppan ställs så
på golvet snett mot den som skulle för-
söka trollen. Lunden kan nu krypa under
högra armen och runt kappens stam att
den sluttade sig var han karaktär, (ka-
rakter). Föll han däremot stog han
ett trulligt, blev utgrinad och fick
skänkas. Ofta händer att kappan
bröts av, och flycker till många gån-
denna lek.

Skriv endast på denna sida!

II 3751

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Den annan uppskattad lek var att "peta
ögat av skomakaren" (skomagaren). En kår
(två åttioåring) och ett vädtra (brännsping)
var redskapen. Tre deltagare
ställdes bakom och med benen tvätt åt-
skilda på golvet. Deltagarna mot varandra
höjde kvast till. Brännspingen var skoma-
karen och kåren var vädtra. Mitt för-
den främste deltagaren ställde skomakaren.
Deltagarna kallade på sig i vars en ända på
vädtra, och den främste frågar, är skoma-
karen hemma, den bakre svarar, ja, den
främste, har skomakaren rytt mina skor
färdiga, den bakre, nej, den främste, ja
då petar jag honom på honom. Den främste
lyfter om ett lora vädtra fram och tillbaka
under det den bakre söker skynda undan

skomagaran. Lyckas det ej utan skoma-
garans ramlar är han obuglig och en
vikarierande antitas.

Leken att "sko blecka" var allmänt om-
tyckt. Man uppsökte en lång rund stång,
som lades på två stolar, stolarna ställdes
så långt från varandra att en person kunde
sitta på stängen utan att röra någon av
stolarna. Leksonden var den lösta som
skulle sko. Han satte sig med benen
i kors över stängen. En kapp togs i
händerna och svängdes över benen och stäng-
en 24 gånger. Sed som i varje sko skulle
slås. Skolarne han det skulle sommen
slimlas raka. En pinne lades då på
stolarna med fötterna, och med kappen
skulle den slås mer även den 24 gånger

Både skoring och blinkning skulle utföras utan parhet. Lyckas det ej var det allt häja på nytt. På lyckades ty skagen träffade mestadels på tjerna under åskådarnas jubel.

Att "ta styren på stolen" var en ansträngande lek. En vit vitellor mitt på golvet, mellan pinnarna på ryggstöret lades en vestyngell och mynt i stolken med vår samling. Denna lek var en kärlekslek, den lövanden satta sig på stolen och fallde med högra handen på ena stället och med vänstra på ryggstöret. Kunde han nu häja sig runt om ryggstöret och ta myntet med lövanden? När han sinnare. Senast var det ty stolen tog för det mesta avbalansen mitt i leken till nya försök.

ACC. N:R. 3751

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Pina Westman

Härad:

Fresta

Adress:

Ingvrid

Socken:

Guðmuntorp

Berättat av:

Anna Westman

Uppteckningsår:

1933

Född år

1860 i Guðmuntorp.

Uppteckningen rör

Glasor och skogsrätt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Person var ett stort svart svine, med långt
rym och långa bröst på ryggen. Lech
var särskilt intresserad på områden
på drinkare. Färligt var lätt råka ut
för henne, ty hon sprang alltid mellan
benen, och då sagdes att svinnilken fläcktes.
Det fall här i Gudrunulofs, en kvinna
hade blivit övertrickad, vid Svarta Led
råkad, hon på glöden. Lech vägen hon
gick hon vid sidan, och mistade jämväl
vid kökstrappan, som morgonen skulle
levnaden "höra död" råkas. Rökelsen bestod av
dynor, strich, svarv, kurt, älskarna, naglar
och liumnglas. Den sugriktas ställdes över
röpkub med ett labben över huvudet.
In värre det råk och brände ju, fortare
gick sjukdomen över.

3751

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Alla siner stämtes och den angripna
skulle ligga ett helt dygn i stillhet
med lakaret över sig.

Storgården eller Storgårdsmanen var ett fruntim-
mer som ärgångaren träffade på. Föralt-
rasna skrämde sina barn med henne.

Ungkarlar blevo betagna i henne, ty han-
näm sig hon bra och blev ut. Hon
marrade dem vilse i Storgården, så vände
hon sig om och förskräckte blavo de
då, ty bak var hon hållom, hållom
som ett baktråg, lilla det.

Stk
Gudsmuntorp

Kämnarskär
1733

3751

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

I min farsars uppsätt stöd drycksushapen i
ditt lok. Borna gästgivaregård var närmaste in-
köpsställe. Dag ut och dag in var det här med
stygångare och hästskjutare. Utminuteringen skedd
i halv stop och i kanna. Ett halvt stop var
 $\frac{2}{3}$ liter och en kanna var 3 liter. Särskilt begjarna
drinkare gingo i ett jämt sur, ty priset var
lägt, halvallonde ölar eller $\frac{1}{25}$ kr pr kanna.
Då någon pådru drinkare avled var seden att
ett halvt stop brännvin skulle packas med
i kistan, ty samma tiv som brödet här
skulle leva, efter uppståndelsen. År 1859 byggdes
Gudsmuntorps^{kyrka} om och utvidgades västerut över
de gamla grupp tårna. Vid grävning till grunden
fann man då ett halvt stop brännvin. Buteljen
var väl bevarad, och välsmant antogs att
där var en snaps luggare begravd.

U

3751

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

Vid grasserande Indijukörmar var läkare öns-
 flödig. I varje söken fanns gamla kvinnor
 som sade ha med bröda andar att göra, och
 dessa antades flitigt. Botemedlet var naturens
 medel, väter och vatten. Ett slags utslag som
 kallades skall, behandlades med kallt vatten.
 Den sjukte brättade sig tre gånger med viss
 tids mellanrum, vattnet hölls sedan ut när
 solen var morgningen, eller imon solen var
 eftermiddagen. Tre gånger hölls vattnet ut
 på söndag, torsdag och lördag samma tid varje
 gång. Inget botemedel var att tvätta sig
 i rinnande vatten, detta östes upp mot strom-
 men, den sjukte brättade sig tre gånger med
 någon minuts mellanrum, därefter bestod vattnet
 ett med stömmen. En skållt särskilt
 svart var sista medlet att söka bot hos

Bot för
utslag.

Skane
7/10/18
Gyngmuntorp

14

3751

Upplysning om
fr. om. Skane
Sj. 1865: Gyngmuntorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

någon död gammal kvinna. På någon dit
var förbjudet att låta eller sprätta lösga
händer på den döda löys varsammt upp. Skället
ströks tre gånger rätt och tre gånger avigt,
varför handen bestades tillbaka & beistade,
skället fastnade då mellan fingrarna och den
döda tog det med i graven. Skot värtor fanns
ett högt värderat botemedel, man skar en
rå potatis i fyra delar, värtan beströks tre
gånger med varje del, sedan lönade potatisen
i öl och frysades på ett fuktigt ställe
Lisnade potatisen frysade värtorna, i mol-
satt fall granskade den fick alla familjens
medlemmar värtor.

Medel
mot värtor

Skot tandvärk fanns endast ett botemedel.
En knapparl stäcks i den närbeende ^{tandens} till
den blödde, tandens sjuka blod smets så

Bot för
tandvärk.

Stämne
Fresta
Södermalm
1907 år 1933

114
3751
Mitt. Gena. Westendorp
M. och M. Westendorp
Född 1860 i Södermalm

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

på hela knappnålen, och förvarades tills varken
skutet. En vapp uppsöktis var knappnålen stogs
in, den sjuke skulle alldrig sedan titta på
denna tråd. Mot hålden var ej heller mer än
ett mord, den sjuke tog var av hålden på
en pappersbit, varken på en tyllbucka fläk-
tes från, och under denna stoppades pappersbiten
När varken var igennärl var hålden borta.

Då små barn hade chansen (engelska sjukhus nummer)
var tillförlitligt att dra dom mellan pinnarna
på en stige stige skulle stå upprätt
mot en vägg och nedre och övre
tråden skulle passeras. Vid urinsjukdom drog
den sjuke genom ett själsvärl tråd i ett
tråd. Då någon kvinna var berövad och
under städning råkade ta soporna i fri-
skädet, var tron att barnet gnost efter

Med del
mot hålden.

Bot för
ung. sjukom

Bot för
urinsjuka-
dom

Södenen fick skäver. Medel mot fauus na-
 turligtvis. När barnet blev ett barn är gammalt
 tog det i svanor tillstånd ur ryggen och
 brändes i soppor hämtade från köket. Ofta le-
 de barn av slaget (epileptiska anfäll) och ett
 oerhålligt medel härför fauus. I en familj vid
 Stråkarps Gård var ett av barnen angripet. Första
 gången det uppade sig var när faggen kunde
 gå för sig själv. Han stod på golvet och
 full baklänges. Modern skar då sönder kläderna
 och drog dem av bakåt. Kläderna brändes upp
 på den öppna spisen. En matkud av modrens
 urin blandades med lite aska från kläderna och
 bringades i pipken. Nästan strödes så tre händer
 fulla med fint salt över honom med orden, Så
 många saltkorn här är så många är du fri
 från slaget. Medlet var effektivt ty allting har
 ju kommit visat sig.